

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

Jätelakiin ehdotetaan uutta pykälää, jolla säädettäisiin toisessa ETA-maassa tehdyn viranomaispäätöksen tai muun lainsäädäntöön perustuvan menettelytavan tunnustamisesta, kun aineita tai esineitä tuodaan Suomeen hyödynnettäviksi. Tunnustaminen koskisi Suomeen toisesta ETA-maasta tuotavien erien määrittämistä sivutuotteeksi tai ei-enää-jätteeksi (EEJ). Tunnustaminen ei tarkoittaisi, että vastaavat Suomessa syntyvät aineet tai esineet lakkaisivat olemasta jätettä. Suomen toimivaltaisilla viranomaisilla olisi mahdollisuus puuttua toisessa ETA-maassa tehtyyn luokitukseen, jos aineen tai esineen käytöstä olisi haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Lakiehdotuksessa rinnastetaan toisen maan viranomaisen tekemät hallinnolliset päätökset muihin menettelytapoihin, joilla aine tai esine määritellään sivutuotteeksi tai ei-enää-jätteeksi. Esimerkiksi Alankomaissa menettelytapa on aineen tai esineen haltijan itsensä tekemä ilmoitus määrittelystä rekisteriin eikä sen käsittelyyn sisälly ennakkovalvontaa.

Lapin ELY-keskus katsoo, että on valvonnan kannalta ongelmallista, että ehdotukseen toisessa ETA-maassa tehdyn määrittelyn tunnustamiseksi ei sisälly lainkaan ennakkovalvontaa tai toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta lainkohdassa tarkoitettun aineen tai esineen tuonnista Suomeen. Esityksen mukaan aineita ja esineitä voisi tuoda myös sellaiseen hyödyntämistoimintaan, joka ei ole ympäristöluvanvaraista, eli joka ei ole ympäristönsuojeluviranomaisen säännöllisessä valvonnassa.

Esityksen mukaan toimivaltainen viranomainen voi katsoa aineen tai esineen olevan jätettä, jos on perusteltua epäillä, että sen käyttö aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Tällaisessa tilanteessa viranomainen voisi puuttua toisessa maassa tehtyyn sivutuote- tai EEJ-määrittelyyn. Lapin ELY-keskus huomauttaa, että jos viranomainen ei saa lainkaan tietoa tunnustamisen perusteella tuoduista eristä, ei arviointia mahdollisen terveys- tai ympäristöhaitan osalta ole mahdollista tehdä.

Edellä mainittujen epäkohtien vuoksi viranomaisten mahdollisuudet puuttua terveys- tai ympäristöhaittaa aiheuttavien erien hyödyntämiseen jäisivät jälkivalvonnan keinoinkin hyvin rajalliseksi ja käytännössä toteutuisivat vain räikeimmissä rikkomustilanteissa, joissa terveys- tai ympäristöhaittaa on jo mahdollisesti ehtinyt tapahtua.

Lapin ELY-keskus katsoo, että ehdotettuun lainkohtaan tulisi lisätä ilmoitusvelvollisuus, jonka avulla Suomen viranomaiset voisivat todentaa, että määrittely sivutuotteeksi tai ei-enää-jätteeksi on toisessa maassa tehty. Ilmoitusten perusteella tuotuja eriä olisi mahdollista valvoa ja tarvittaessa pyytää tarkempia tietoja ja ryhtyä tarpeellisiin toimiin niissä tilanteissa, joissa ympäristö- tai terveyshaittaa epäillään aiheutuvan. Laissa tulisi määrätä ilmoituksen vastaanottavasta viranomaisesta.

Laissa tulisi lisäksi määrätä millä viranomaisilla olisi toimivalta puuttua toisessa maassa tehdyn päätöksen tai menettelyn nojalla annettuun EEJ- tai sivutuotestatukseen niissä tilanteissa, joissa hyödynnettäväksi tuotavan aineen tai esineen käytöstä todettaisiin olevan vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Lakiin tulisi lisätä riittävät rangaistussäädökset ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä, esimerkiksi jätelain mukaisen laiminlyöntimaksun käytöstä.

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

-

35 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

-

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

Muilta osin Lapin ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa ehdotettuun jätelain muutokseen.

Tarkka Paula
Lapin ELY